

BORGARTING LAGMANNSRETT

Dok 1

Arbeids- og Sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

20-128843ADM-BORG/BORG

Dato

21.09.2020

Høring - NOU 2020: 9 Blindsonen. Gransking av feilpraktiseringen av folketrygdlovens oppholdskrav ved reiser i EØS-området

Jeg viser til departementets høringsbrev 21. august 2020.

De materielle spørsmålene i sakskomplekset er fortsatt til behandling i domstolene. Uansett hva utfallet av denne behandlingen vil være, er det klart at sakskomplekset har en relevant EØS-dimensjon som ingen aktører i rettsapparatet har sett, heller ikke den delen av statsforvaltningen som har spesialkompetanse på området. Som utvalget påpeker, er dette en grunnleggende svikt som er alvorlig.

Utvalget peker på at en del av forklaringen ligger i at de aktuelle bestemmelsene i folketrygdloven ikke er tilpasset EØS-rettens krav, hverken i forbindelse med gjennomføringen av EØS-avtalens hoveddel i norsk rett, ved gjennomføringen av trygdeforordningene, eller ved senere lovendringer. Forarbeidene til folketrygdloven gir bare uttrykk for EØS-reglens forrang, uten å gi noen veiledning om de praktiske konsekvensene av denne forrangen. Lagmannsretten slutter seg til denne observasjonen.

En annen mulig forklaring som utvalget nevner, er at selv om domstolene både i straffesaker og sivile saker har hovedansvaret for rettsanvendelsen, har nok retten i praksis et behov for et visst samspill med partene for å sikre korrekt rettsanvendelse. Av det materialet som utvalget har gått gjennom, framgår det at forsvarere som har møtt i hovedforhandling uttrykkelig har tatt opp EØS-spørsmålet i én av 81 saker. Også denne observasjonen slutter lagmannsretten seg til.

Lagmannsretten er i all hovedsak enig i de overordnende anbefalingene i utredningen. Lagmannsretten vil særlig trekke fram utvalgets anbefaling om at det bør legges inn «EØS-markører» i lovtekst eller kilder nært til lovteksten, som for eksempel bestemmelsenes forarbeider. Som utvalget nevner, er det i tilfeller der Navs vedtak behandles ved domstolene, enten som sivil sak eller straffesak, særlig viktig at det foreligger tilstrekkelig med «EØS-

Postadresse
Postboks 2107 Vikta, 0125 Oslo

Sentralbord
21 55 80 00

Saksbehandler
Kristine Bielke Djupvik

Bankgiro

Organisasjonsnummer
974707128

Kontoradresse
Keyzers gate 13, 0165 Oslo

Telefaks

Telefon

Ekspedisjonstid
0800-1545 (1500)

Internett/E-post
<http://domstol.no/borgarting>
borgadm@domstol.no

markører» til at så vel prosessfullmektiger som domstol blir satt på sporet. En drøftelse av forholdet til EØS-retten i rundskriv og forarbeider kan bidra til å gjøre dommere og prosessfullmektiger oppmerksomme på EØS-dimensjonen i de spørsmålene som er til behandling.

Når det særlig gjelder domstolene, heter det i utredningen (side 250):

Den EØS-rettslige kompetansen i de alminnelige domstolene må styrkes. Det må utvikles en kultur i domstolene som gjør at dommere identifiserer EØS-rettslige spørsmål også i straffesaker, og som kan bidra til å hindre at det avsies straffedommer for handlinger som etter EØS-retten er tillatt.

Lagmannsretten er enig i denne anbefalingen. Lagmannsretten er kjent med at Domstoladministrasjonen har satt i verk et arbeid for å styrke dommeres evne til å identifisere EØS-rettslige spørsmål. Borgarting lagmannsrett har også internt gitt feltet økt oppmerksomhet, blant annet ved å gjennomføre interne kompetansetiltak og etablere en intern faglig ressursgruppe. Lagmannsretten viser også til utredningen side 245 hvor det fremgår at «[e]n forutsetning for at Trygderetten kan fylle den oppgaven den er tillagt på en betryggende måte, er at den har tilstrekkelig tid, ressurser og kompetanse til å følge rettsutviklingen i EU- og EFTA-domstolen på de områder Trygderetten har myndighet.» Lagmannsretten vil understreke at tid og ressurser også vil være viktig for de alminnelige domstolenes mulighet til å identifisere EØS-rettslige spørsmål.

Videre anbefaler utvalget at domstolene i større grad bør ta i bruk EFTA-domstolen for å avklare EØS-rettslige spørsmål. Lagmannsretten sier seg enig i også dette, men bemerker at dette i noen grad henger sammen med det samspillet med partene som er nevnt over.

Borgarting lagmannsrett

Marianne Vollan

førstelagmann